

แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพ การศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษา

เอกชนจังหวัดนนทบุรี*

GUIDELINES FOR DEVELOPING SCHOOL ADMINISTRATIVE STRATEGIES TO PROMOTE EARLY CHILDHOOD EDUCATION QUALITY IN THE OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION UNDER NONTHABURI PROVINCE

จินดาภัท มกรมณี¹ และ ธดา สิทธิธาดา²

Chindaphut Makaramanee¹ and Thada Siththada²

¹⁻²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹⁻²Department of Educational Administration, Graduate School,

Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: s63561802035@ssru.ac.th

วันที่รับบทความ : 26 เมษายน 2569; วันที่แก้ไขบทความ 1 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 3 พฤษภาคม 2569

Received 26 April 2026; Revised 1 May 2026; Accepted 3 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม

Citation:

* จินดาภัท มกรมณี และ ธดา สิทธิธาดา. (2569). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 276-290.

Chindaphut Makaramanee and Thada Siththada. (2026). Guidelines For Developing School Administrative Strategies To Promote Early Childhood Education Quality In The Office Of The Private Education Commission Under Nonthaburi Province. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 276-290.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

คุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาระดับกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย พบว่า โดยภาพรวมกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

(1) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (2) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก (3) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก (4) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมาก และ (5) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

2) แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย พบว่า แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้ (1) ส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเน้นการกำหนดวิสัยทัศน์และแผนพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม (2) พัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน (3) ส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-based Learning) (4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ (5) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และใช้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจเชิงบริหาร

คำสำคัญ: การพัฒนากลยุทธ์, การบริหารสถานศึกษา, ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: (1) study the level of school administrative strategies to promote early childhood education quality in the Office of the Private Education Commission under Nonthaburi Province; and (2) propose guidelines for developing school administrative strategies to promote early childhood education quality in the Office of the Private Education Commission under Nonthaburi Province. The sample consisted of 192 administrators and teachers from schools in the Office of the Private Education Commission under Nonthaburi Province. The research instruments included questionnaires and semi-structured questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings can be summarized according to the research objectives as follows:

1) The results of the study on the level of school administrative strategies to promote early childhood education quality revealed that, overall, the school administrative strategies under the Office of the Private Education Commission in Nonthaburi Province were at a high level. When considering each aspect, it was found that:

(1) strategic management was at a high level; (2) teacher and educational personnel development was at a high level; (3) learner-centered instructional management was at a high level; (4) parent and community participation was at a high level; and (5) educational quality assurance was at a high level. The aspect with the highest mean score was learner-centered instructional management, while the lowest mean score was parent and community participation.

2) The guidelines for developing school administrative strategies to promote early childhood education quality indicated that the following actions should be undertaken: (1) enhancing strategic leadership of school administrators, with emphasis on participatory vision-setting and development planning; (2)

continuously developing early childhood teachers' competencies through workshops and internal supervision; (3) promoting appropriate learning experiences aligned with early childhood development, particularly through play-based learning; (4) establishing collaborative networks among schools, parents, and communities to jointly improve learner quality; and (5) strengthening internal quality assurance systems and utilizing information for administrative decision-making.

Keywords: Strategic Development, School Administration, Early Childhood Education Quality, School Administrators

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว เนื่องจากช่วงวัยปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องอาศัยการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีกลยุทธ์ที่ชัดเจน โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาเอกชนที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันและความคาดหวังจากผู้ปกครองและสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การกำหนดกลยุทธ์การบริหารที่เหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในบริบทของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลและส่งเสริมคุณภาพของสถานศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในจังหวัดนนทบุรีซึ่งมีจำนวนสถานศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ แนวคิดด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารทรัพยากรบุคคล และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้อง

สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนเชิงกลยุทธ์ และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (Hallinger, 2011; Leithwood et al., 2020) รวมทั้งต้องส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (OECD, 2019)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงกลยุทธ์ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในบริบทของสถานศึกษาเอกชน ทั้งในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การบริหารทรัพยากรบุคคล การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้มุ่งหวังให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงของการดำเนินงานในสถานศึกษา รวมทั้งสามารถระบุจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และแนวโน้มในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้กำหนดนโยบาย วางแผนเชิงกลยุทธ์ และออกแบบแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้เรียนในระดับปฐมวัย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ทางการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะในมิติของการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน ซึ่งยังคงมีความหลากหลายทั้งด้านบริบทและศักยภาพ การนำข้อค้นพบไปประยุกต์ใช้จะช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ มีความคล่องตัว และสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยอาศัยหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งครอบคลุมการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบ (OECD, 2021) แนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากช่วยให้เกิดการสร้าง การแบ่งปัน และการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ภายในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทขององค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (UNESCO, 2022) ทั้งนี้ แนวคิดของ Nonaka และ Takeuchi (2021) ที่อธิบายกระบวนการสร้างองค์ความรู้ผ่านโมเดล SECI ยังคงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการจัดการความรู้ในองค์กรการศึกษา นอกจากนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทในการกำหนดทิศทางทางวิชาการ สนับสนุนการพัฒนาครู และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร (Leithwood et al., 2020) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2020) ที่เน้นการนำการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในยุคดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูล (Data-driven Decision Making) มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา โดยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน (OECD, 2021) รวมถึงช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (UNESCO, 2023) ดังนั้น การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาจึงต้องบูรณาการองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ การจัดการความรู้ เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยได้อย่างยั่งยืน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

Zhang (2021) พบว่า แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาควรเน้นการสร้างระบบการจัดการความรู้ภายในองค์กร โดยเฉพาะการส่งเสริมวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการสอนและผลลัพธ์ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

Ahmed Al-Harbi (2022) เสนอว่า แนวทางสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา คือ การเสริมสร้างภาวะผู้นำที่สนับสนุนการเรียนรู้ (supportive leadership) และการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแลกเปลี่ยนความรู้ โดยพบว่าภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและความสำเร็จขององค์กร

Nguyen (2023) ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการใช้ระบบข้อมูล (data-driven management) เพื่อสนับสนุนการวางแผน การติดตาม และการประเมินผล ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโดยรวม

Kim (2024) พบว่า แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพต้องส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร การเรียนรู้ร่วมกัน และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาในระยะยาว

สมชาย รัตนกุล (2565) พบว่า ในบริบทสถานศึกษาไทย แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนจากผู้บริหาร การสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของครูในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

สุพัตรา อินทร์แก้ว (2566) พบว่า แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาควรเน้นการบูรณาการ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยในบริบทประเทศไทย

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Leelapanyaalert et al. (2024) ยังเสนอว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพควรพัฒนาภายใต้แนวคิดการมีส่วนร่วม (participatory management) โดยครอบคลุมการตัดสินใจร่วม การดำเนินงาน การประเมินผล และการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผสมผสานการใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 75 ข้อ

2.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและด้านการจัดการความรู้จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ยอมรับข้อคำถามที่มีค่า $IOC \geq 0.50$ และแก้ไขหรือปรับปรุงข้อคำถามให้ชัดเจนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ Cronbach's Alpha = 0.96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามจำนวน 75 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และทดสอบความเชื่อมั่นเรียบร้อยแล้วแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 176 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ รูปแบบและข้อเสนอแนะเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

5.1 การเตรียมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Data Preparation) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมจำนวน 5 คน

5.2 บันทึกข้อมูลโดยใช้การอัดเสียงและจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes)

5.3 ถอดความ (Transcription) คำสัมภาษณ์ทั้งหมดอย่างละเอียด

5.4 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธี Member Check

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดนนทบุรีมี 5 แนวทาง โดยนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1) **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (Instructional Leadership of Administrators)** โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งส่งเสริมให้ครูพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

2) **การบริหารงานบุคลากร (Personnel Management)** โดยเน้นการวางแผนอัตรากำลังให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เช่น ระบบประเมินผลที่เป็นธรรม การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ และการสร้างขวัญกำลังใจ นอกจากนี้ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และการสื่อสารภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้บุคลากรมีความร่วมมือและความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

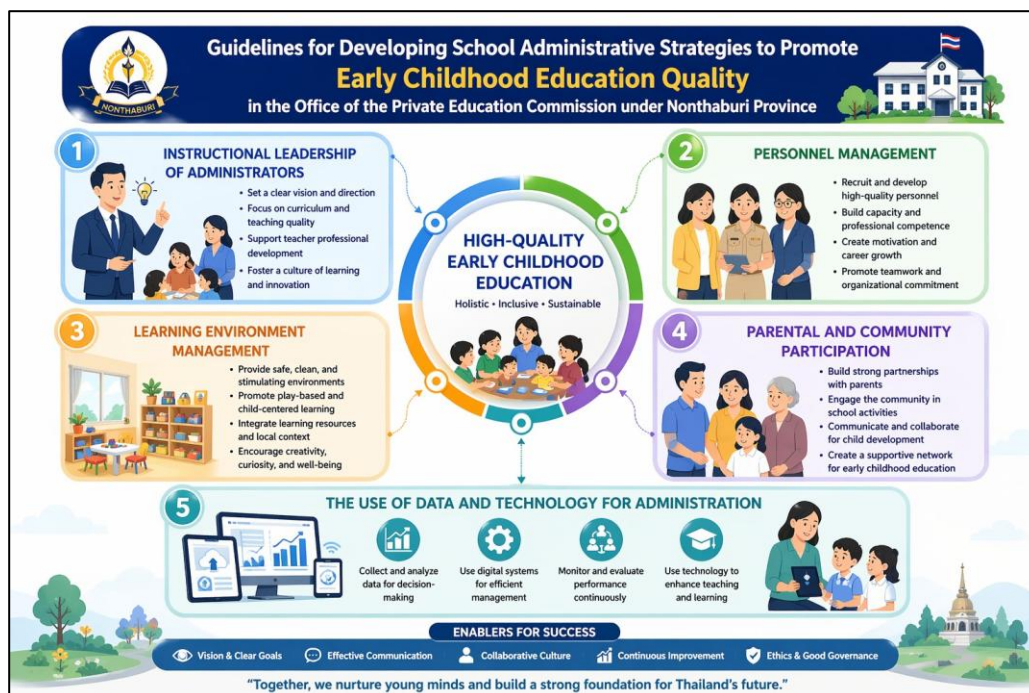
3) การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment Management) การจัดการสภาพแวดล้อมควรคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด และความเหมาะสมกับวัยของเด็ก รวมทั้งต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-based Learning) และการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) สถานศึกษาควรจัดมุมประสบการณ์ที่หลากหลาย เช่น มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ และมุมสร้างสรรค์ พร้อมทั้งใช้ทรัพยากรในห้องเรียนและสื่อธรรมชาติในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ความอยากรู้อยากเห็น และความสุขในการเรียนรู้ จะช่วยให้เด็กพัฒนาได้อย่างรอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (Parental and Community Participation) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากเด็กในวัยนี้ต้องการการสนับสนุนทั้งจากโรงเรียนและครอบครัว สถานศึกษาควรสร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เช่น การประชุมผู้ปกครอง การใช้สื่อออนไลน์ และการรายงานพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จะช่วยเสริมสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

5) การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อการบริหาร (Use of Data and Technology for Administration) การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สถานศึกษาควรมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและทันสมัย เช่น ฐานข้อมูลนักเรียน ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (EMIS) และเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการวางแผนพัฒนา นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสาร การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินงาน รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีทักษะด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21

สรุปภาพรวม แนวทางทั้ง 5 ด้านนี้มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยภาวะผู้นำเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน การบริหารบุคลากรเป็นฐานกำลังสำคัญ สภาพแวดล้อมเป็นตัวเอื้อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมเป็นพลังสนับสนุน และเทคโนโลยีเป็น

เครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อบูรณาการร่วมกันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างยั่งยืน แสดงแผนภาพองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากข้อค้นพบของงานวิจัย ดังภาพประกอบนี้

อภิปรายผลการวิจัย

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง และเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ทางวิชาการ การนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ และการสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Leithwood et al. (2020) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำทางการศึกษามีผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Fullan (2020) ที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลงสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงงานวิจัยของ Ahmed Al-Harbi (2022) ที่พบว่าผู้บริหารที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ในองค์กร จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและผลลัพธ์ของผู้เรียน

2) **การบริหารงานบุคลากร** ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคลากรอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการพัฒนาศักยภาพครู การสร้างแรงจูงใจ และการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการที่สถานศึกษามีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย รัตนกุล (2565) ที่พบว่าการสนับสนุนจากผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับ Kim (2024) ที่ระบุว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรและการทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในระยะยาว

3) **การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้** ผลการวิจัยพบว่า การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง โดยเน้นความปลอดภัย ความเหมาะสม และการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ UNESCO (2022) ที่ระบุว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีผลต่อการพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับ Zhang (2021) ที่พบว่าการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนของครู

4) **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน** ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยสถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการสื่อสาร การจัดกิจกรรม และการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา อินทร์แก้ว (2566) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยังสอดคล้องกับ Leelapanyalert et al. (2024) ที่เสนอว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาและยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

5) **การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อการบริหาร** ผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารอยู่ในระดับสูง โดยสถานศึกษามีการใช้ระบบข้อมูลและเทคโนโลยีในการวางแผน การติดตาม และการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัลทำให้สถานศึกษาต้องปรับตัวและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการมากขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ OECD (2021) ที่ระบุว่า การใช้ข้อมูลเพื่อการบริหาร

ตัดสินใจช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับ Nguyen (2023) ที่พบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเพิ่มความแม่นยำในการบริหารจัดการข้อมูลและการตัดสินใจ รวมถึง UNESCO (2023) ที่เน้นว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคใหม่

สรุปการอภิปรายผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร การบริหารงานบุคลากร การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อการบริหาร ล้วนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง และมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบ โดยภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นกลไกหลักในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา การบริหารงานบุคลากรเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นปัจจัยเอื้อต่อพัฒนาการของเด็ก การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นแรงสนับสนุนที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา และการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเน้นว่าการบูรณาการองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านเข้าด้วยกันอย่างสมดุล จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านและยั่งยืนในระยะยาว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรี พบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาครูและบุคลากร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และการประกันคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในเชิงลึกพบว่า ยังมีบางประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ขณะที่ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีระดับสูงสุด สะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้

สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ดังนั้น เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน จำเป็นต้องมีการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและครู รวมทั้งการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหาร ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในลำดับต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1.1 หน่วยงานต้นสังกัด เช่น สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรกำหนดนโยบายและกรอบแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาปฐมวัยอย่างชัดเจน โดยบูรณาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษานำไปปรับใช้ได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

1.2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูในด้านการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ และระบบสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสม (Mixed Methods) หรือการวิเคราะห์โมเดลเชิงโครงสร้าง (SEM) เพื่อยืนยันความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

2.2 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังพื้นที่อื่น หรือเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน รวมถึงศึกษาปัจจัยเพิ่มเติม เช่น นโยบายระดับชาติ วัฒนธรรมองค์กร หรือความพร้อมด้านดิจิทัล เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในระดับกว้างยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สมชาย รัตนกุล. (2565). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในบริบทประเทศไทย. *วารสารการบริหารการศึกษาไทย*, 18(2), 45–60.

- สุพัตรา อินทร์แก้ว. (2566). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 19(1), 78–92.
- Ahmed Al- Harbi. (2022) . Supportive leadership and knowledge sharing in educational organizations. *International Journal of Educational Management*, 36(4), 512–528.
- Fullan, M. (2020). *Leading in a culture of change* (2nd ed.). Jossey-Bass.
- Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125–142.
- Kim, S. (2024) . Learning organization and educational quality improvement in schools. *Educational Research Review*, 42, 100512.
- Leelapanyalert, K., et al. (2024) . Participatory management in early childhood education administration. *Asian Journal of Education*, 15(1), 33–50.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020) . Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5–22.
- Nguyen, T. (2023) . Data- driven management in educational institutions. *International Journal of Educational Technology*, 20(3), 210–225.
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (2021) . *The knowledge-creating company* (Updated ed.). Oxford University Press.
- OECD. (2019). *Education at a glance 2019: OECD indicators*. OECD Publishing.
- OECD. (2021) . *School leadership for learning: Insights from TALIS 2018*. OECD Publishing.
- UNESCO. (2022) . *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing.
- _____. (2023) . *Global education monitoring report 2023: Technology in education*. UNESCO Publishing.
- Zhang, Y. (2021) . Knowledge management and instructional improvement in schools. *Journal of Educational Development*, 65, 102–115.